

7/3192
240
-3

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SÜRELİDİR

SAYI : B.02.0.007/069
KONU :

ANKARA
22.11.2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ: a) TBMM Başkanlığı'nın 14.12.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3192-8129/19782 sayılı yazısı.
b) Başbakanlığın 19.12.2000 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-356-28/6425 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Osman YUMAKOĞULLARI'nın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği 7/3192 esas no'lu yazılı soru önergesi cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Şükrü S. GÜREL
Devlet Bakanı

Ek: Soru önergesi cevabı (4 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığına

Bilgi :

Başbakanlığa

İstanbul Milletvekili Sayın Osman YUMAKOĞULLARI'nın 7/3192 esas no'lu yazılı soru önergesi cevaplarıdır.

SORU 1.

Dünyanın ikinci en büyük Soda Külünün hammaddesi olan Ankara Beypazarı TRONA (Doğal Maden Suyu) Maden Yataklarının 54. Hükümet Döneminde Eti Soda A.Ş. tarafından işletilmesi onaylanmıştır.

54. Hükümet Döneminde alınan bu karar daha sonra neden iptal edilmiştir ?

CEVAP 1.

54. Hükümet döneminde, Eti Holding A.Ş. tarafından Beypazarı Trona projesi kapsamında 385 milyon dolar büyüklüğünde yatırım yapılarak projenin hayata geçirilmesi amacıyla çalışma başlatılmış ve 10 Kasım 1996 tarihinde temel atılarak, bu projenin yürütülmesi ve koordinasyonu amacıyla Beypazarı Trona İşletme Müdürlüğü kurulmuş ve yatırımın üç yılda bitirilmesi hedeflenmiştir. Ancak 54. Hükümet döneminde projeye 1997 yılı içinde ek ödenek de dahil olmak üzere toplam 1.404.000.000.000-TL (yaklaşık 10 milyon \$) ödenek ayrılabilmiştir. Bu miktardaki ödeneklerle böyle bir projenin hayata geçirilmesinin mümkün görülmemesi, projeye kredi temin edilebilmesi için gerekli olan, bankalarca ve/veya uluslar arası finans kuruluşlarınca kabul edilebilir nitelikte bir Fizibilite ve Pazar Etüdü'nün olmaması, ayrıca Hükümet politikaları gereği özelleştirmelerin yapıldığı bir ortamda Kamu kuruluşlarının bu büyüklükte yeni bir yatırım yapmasına sıcak bakılmaması nedenleriyle bu yatırımın tamamen devlet eliyle yapılması yaklaşımından vazgeçilerek, Eti Holding A.Ş. nin de proje içinde ortak olarak bulunacağı yerli firmalarla bir "ortaklık" tesis etmek üzere, öncelikle projenin bankalarca kabul edilebilir bir fizibilitesinin yapılmasını teminen bir Çerçeve Anlaşması imzalanması kararı alınarak yerli firmaların katılımıyla bir ihale süreci başlatılmıştır.

SORU 2.

ANASOL-D Hükümeti Döneminde 1997 yılında Beypazarı TRONA Maden Yataklarının ihalesi yapılmıştır. Bu ihaleye kaç firma katılmıştır ? Park Holding ihaleye katılan firmalar içerisinde ne kadar bedel ödeyerek bu ihaleyi almıştır ?

CEVAP 2.

Eti Holding A.Ş. Yönetim Kurulu 05.02.1998 tarih ve 4600/2 sayılı kararı ile, Kurumun da ortak olarak yer alacağı bir yapı içinde, projenin, projeye ilgi duyan yerli kuruluşlarla birlikte gerçekleştirilmesini kararlaştırmıştır.

Söz konusu karar doğrultusunda, öncelikle geçmiş dönemlerde projeye ilgi göstermiş olan Demir Export A.Ş., STFA İnşaat A.Ş., Eczacıbaşı Holding A.Ş., Orkimsen Ltd.Şti., Park Holding A.Ş. ve Bayındır Holding A.Ş. firmalarına Teşekkürümüz Yönetim Kurulu Kararı duyurularak , projeye ilgilerinin devam edip etmediği sorulmuştur. Alınan cevaplardan Demir Export A.Ş.'nin yalnız olarak,

Bayındır Holding A.Ş. ve Park Holding A.Ş. firmalarının birlikte, STFA İnşaat A.Ş.'nin ise Süzer Holding A.Ş. firması ile birlikte öngörülen tarzda bir ortaklığa istekli oldukları öğrenilmiştir. Buna karşılık duyuru yapılan Eczacıbaşı Holding A.Ş., ve Orkimsen Ltd.Şti. firmaları projeye ilgi göstermemişlerdir.

Projeye ilgi gösteren firmalardan teknik ve mali açıdan ön yeterlilik değerlendirmesinin yapılabilmesi için gerekli olan belge ve bilgiler istenmiş ve Teşekkülümüze iletilmiştir. Projeye ilgi duyan söz konusu firmalarla görüşme ve müzakerelerin başlatılması hususu 22.04.1998 tarih ve 2/23 sayılı Teşekkülümüz Yönetim Kurulu Kararı ile tasvip edilmiştir.

Firmalardan alınan nihai tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda; Park Holding A.Ş./Bayındır Holding A.Ş. konsorsiyumunun teklifi, rödavans önerisinin yüksekliği, fizibilite çalışmalarına ilişkin üstlenmeyi kabul ettiği yükümlülükler ve genel olarak modele uyum açısından yeterli olarak değerlendirilmiştir.

Çerçeve Anlaşması taslakları üzerinde her üç firma/firma grubu ile ayrı ayrı yapılan ve yaklaşık 5 ay süren müzakereler sonucunda, yatırım öncesinde yapılması gereken detay fizibilite çalışmaları için 16,5 milyon ABD doları tutarına kadar tek taraflı olarak harcama yapmayı, işletme ruhsatının kiralanması karşılığında yıllık asgari 4 milyon ABD doları olmak üzere, net satış hasılatının %6 sı düzeyinde ödeme yapmayı ve diğer hususlarda Teşekkülümüz taleplerini en yüksek oranda karşılamayı kabul eden, Bayındır Holding A.Ş./Park Holding A.Ş. firma grubunun teklifi yeterli bulunmuştur. Bu konsorsiyum ile 30.06.1998 tarihli Çerçeve Anlaşması imzalanmıştır. Bu Çerçeve Anlaşması 18.08.1998 tarih ve 98/T-41 sayılı YPK Kararı ile onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Anılan Çerçeve Anlaşması'nın özüne uygun olarak da Beypazarı Trona yataklarından 2 milyon ton/yıl düzeyinde Trona cevheri üreterek 1 milyon ton/yıl düzeyinde soda külü veya eşdeğeri satılabilir ürün üretmek amacıyla, 23 Eylül 1998 tarihinde Eti Holding A.Ş. Genel Müdürlüğü, Park Holding A.Ş., Bayındır Holding A.Ş., Bayındır İnşaat Turizm Ticaret ve Sanayi A.Ş. ile Park Enerji Ekipmanları Madencilik Sanayi ve Ticaret Limitet Şirketi arasında Ortaklar Anlaşması imzalanmış ve bunu takiben 21.10.1998 tarihinde Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat Sanayi ve Ticaret A.Ş. kurularak fizibilite çalışmalarına başlanmıştır.

SORU 3.

Sözkonusu Trona Maden Yataklarının satıldığı firmaya daha sonra Yönetim Kurulu Üyesi olarak atanan Milletvekili, Siyasetçi var mıdır ? Var ise kimlerin olduğunu açıklayınız ?

CEVAP 3.

Eti Holding A.Ş. uhdesinde bulunan İR-3388 sayılı Trona maden sahası ruhsatı Eti Soda A.Ş.'ne kiralanacak olup, bu şirketin Yönetim Kurulu üyeleri arasında Milletvekili veya siyasetçi bulunmamaktadır.

SORU 4.

TRONA Maden Yataklarının 54. Hükümet Döneminde işletilmesi Eti Soda A.Ş.'ye devrini iptal ederek, yeniden belirli bir firmaya devredilmesinde kimlerin imzası vardır?

CEVAP 4.

54. Hükümet döneminde, Trona maden yatağı ile ilgili olarak Beypazarı Trona İşletme Müdürlüğü kurulmuş olup, 21.10.1998 tarihinde Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat Sanayi ve Ticaret A.Ş. kurulmuştur. Sahanın devri söz konusu olmayıp kiralınması işlemi de henüz yapılmamıştır.

SORU 5.

TRONA Maden Yataklarının 1995 yılında Uluslararası ihale bedeli ne kadardır ? 1997 yılında ne kadar bedel ile satılmıştır ?

CEVAP 5.

1993 Mayıs-1998 Şubat döneminde teknoloji, pazarlama ve finansman sorunları nedenleriyle projenin, Trona konusunda birikimi olan bir yabancı kuruluşla ortak olarak ve/veya böyle bir kuruluş tarafından gerçekleştirilmesi ilke olarak kabul edilmiş ve çalışmalar bu doğrultuda sürdürülmüştür. Bu kapsamda yapılan ihale süreci sonucunda en son teklif sahibi FMC ve Rio Tinto firmaları kalmıştır.

Bu firmalar tarafından önerilen rödövens miktarları aşağıdaki gibidir.

FMC önerisi;

- Minimum 1.yıl 500.000 \$, 2. yıldan itibaren ise 1.000.000 \$
- Üretim yıllarına bağlı olarak net satış hasılatının, 1.yıl %1'i, 2.yıl %2'si, 3.yıl %3'ü, 4.yıl %4'ü, ve 5.yıldan itibaren ise %5'i olarak önerilmiştir.

Rio Tinto önerisi;

- Minimum yıllık 400.000 \$
- Karlılığa bağlı olarak değişen oranlarda net satış hasılatının belli bir yüzdesi,

Karlılık (%)	Rödövens (%)
15 ve aşağısı	2
20	4
25	6
30 ve fazlası	8

Fiili gerçekleşmenin %2,5 civarında olması beklenmektedir.

Firmaların rödövens teklifleri ABD örneğinin gerisinde kalmıştır. Trona'nın dünyada en çok bulunduğu ABD'de rödövens yüzdeleri net satışların %6 'sıdır.

SORU 6.

TRONA Maden Yataklarını alan firma ne kadar nakit teminat vermiştir ? Söz konusu satışta Kamu Bankalarınca verilen herhangi bir teminat var mıdır? Var ise ne kadardır?

CEVAP 6.

30.06.1998 tarihinde imzalanan ve 18.08.1998 tarih ve 98/T-41 sayılı YPK Kararı ile onaylanarak yürürlüğe giren Çerçeve Anlaşması gereğince, söz konusu firma gurubu Fizibilite Çalışmaları İş Programında yer alan çalışmaların tutarı olarak öngörülen 16.500.000 ABD Doları tutarın, %10'u kadar (1.650.000 \$ tutarında) teminat mektubunu Teşekkülümüze teslim etmişlerdir. Söz konusu teminat mektubu Kamu Bankası'na ait değildir.